

1.økt:

- Hva er autisme
- Viktige forutsetninger for tilrettelegging.
- Funksjonsblomsten som verktøy til å forstå, forebygge og erstatte utfordrende atferd

2.Økt

Workshop/samarbeid rundt deltakernes egne eksempler

Autisme, utviklingshemming og utfordrende atferd.

Bruk av visuell støtte, informasjon og forklaringer for å forebygge, forstå og erstatte utfordrende atferd.

Inger Lamache, PPT - Fagteam autisme
Inger.lamache@osloskolen.no

1

Dette er autisme:

- Autismen er en gjennomgripende biologisk betinget utviklingsforstyrrelse som varer livet ut.
- Autismen kjennetegnes ved:
 - Vedvarende vansker/avvik i sosial kommunikasjon og interaksjon
 - begrenset repertoar som kjennetegnes av repeterende atferd

Dette medfører store forståelsesvansker

2

Et spektrum

- Autisme kjennetegnes ved avvik - i varierende grad - innenfor de samme kjerneområder
- Autisme kan forekomme uavhengig av intellektuelt nivå
- Symptomene utarter seg - og oppfattes - ulikt avhengig av personlighet og øvrig funksjonsnivå

<https://www.youtube.com/watch?v=oDjrcSG2DLc>

3

ASD - utfordringer:

- Vansker med å tolke sosiale koder og nonverbal kommunikasjon
- Bokstavelig språkforståelse
- Forestillingsvansker
- Vansker med å se helhet og sammenhenger
- Organiseringsvansker
- Lite fleksible strategier
- Langsom bearbeiding av lydinntrykk
- Sensoriske utfordringer og mangelfull habituering
- Sårbarhet for stress

sosiale
situasjoner
oppleves
stressende

Forvirret, br

Behov for detalj
oversikter:

- Dagsplan

Problem
skifte
har få
hensikts
strat

Får ikke med seg alt
som blir sagt,
sammenhengen blir
borte

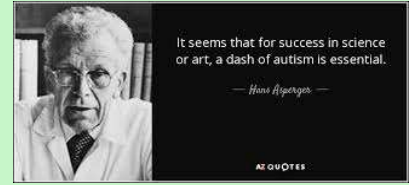
bombarderes av
inntrykk

'Meltdowns' /
sammenbrudd
(kan se ut som
sinneanfall)

4

ASD - styrker

- Visuelt sterke/ visuell læringsstrategi
- Gode på detaljer, kan være nøyaktige
- God hukommelse på enkelte områder (auditivt eller visuelt)
- Fokuseret på sine interesser -> ekstremt utholdende
- Glad i struktur og flinke til å følge logiske regler
- Vil gjerne, om de bare får vite hvordan!

5

Behov og forutsetninger

- Visuell tilrettelegging
- Rutiner, faste plasser
- Respekt for egenart (sterke sider og utfordringer/sårbarheter)
- Tydelighet, mestringsopplevelser, motivasjon
- Hjelpemidler, informasjon, forklaringer og veiledning i fht sosial forståelse
- Rom for reaksjonstid

6

Tilstrekkelig grad av tilrettelegging

- Forutsigbarhet, orden og oversikt
- Selvstendighet
- Mulighet for fleksibilitet
- Generalisering

7

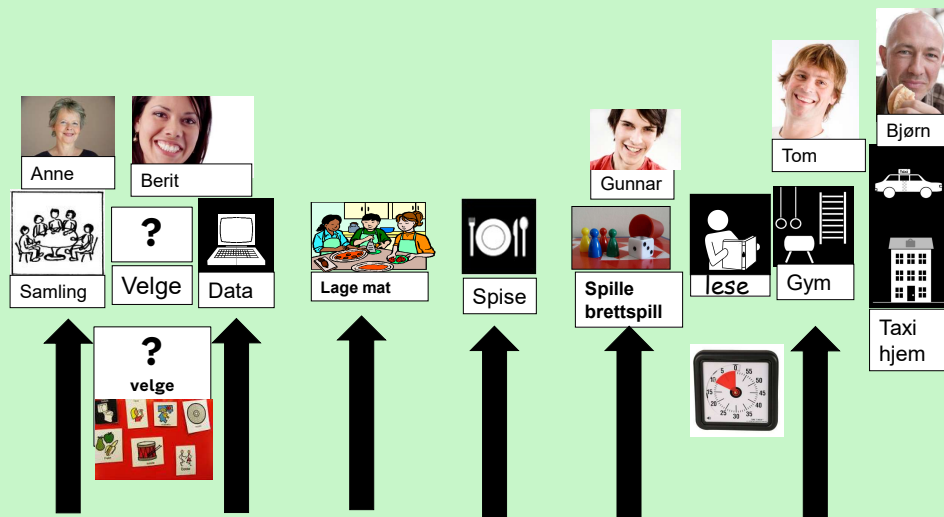
Utfordringer i tilretteleggingen:

- Finne gode konkrete/bilder/ symboler som er meningsbærende for det enkelte barn
- Tilstrekkelig tid og ro for
 - oppmerksomhet
 - Bearbeide input/info/instruks
 - individuell responstid!
- Tilrettelegge for motivasjon og mestring
- Ta tilstrekkelig hensyn til behov for å kunne trekke seg ut (avslutte eller ta pause)

8

Informasjon (dagsplan):

9

Spesielt sårbare situasjoner

- Overganger, ventesituasjoner, aktiviteter på ukjent arena
- Små og store endringer (dag/timeplan vs livssituasjon)
- Avslutte aktivitet
- Emosjonelle reaksjoner/fobier, manglende kontroll
- Personalatferd lite samkjørt

10

Overganger, ulike aktiviteter/ arenaer og ventesituasjoner

Musikksamling

Synge

Danse

Spille

Synge til gitar

Synge «Ha det»

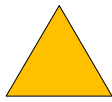

Hvis jeg må på do, kan jeg si fra til en voksen, så vil de vise meg hvor do er. Det er lurt!

Hvis jeg blir sliten, kan jeg be om pause. Det er greit!

Av og til må vi vente. Da kan jeg høre på musikk eller spille gameboy. Det er greit

 Oslo

11

Små endringer (i dagsplan på skolen/AKS)

Jobbe alene

Mat

Pusse tenner

friminutt

Musikk

Emma

Gro

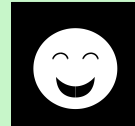
 Oslo

12

Større endringer: Truls skal slutte på skolen:

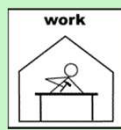

ferie

Snart skal Truls ha ferie Ferie betyr at Truls ikke skal på Nordvoll skole. Det er greit!

ferie

Når ferien er ferdig, skal Truls jobbe på dagsenter.

Det blir fint!

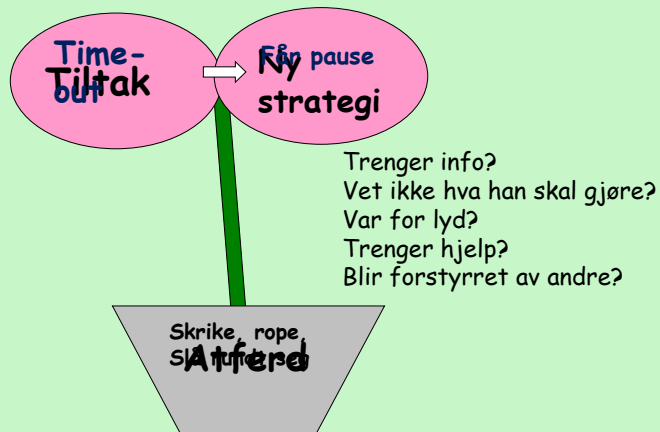
13

Uke 1						Hjem	Hjem
Uke 2	Hjem	Hjem	Hjem	Hjem	Hjem		
Uke 3							Hjem
Uke 4	Uke 4 Hjem	Hjem	Hjem	Hjem	Hjem	Hjem	Hjem
Uke 5						Hjem	Hjem

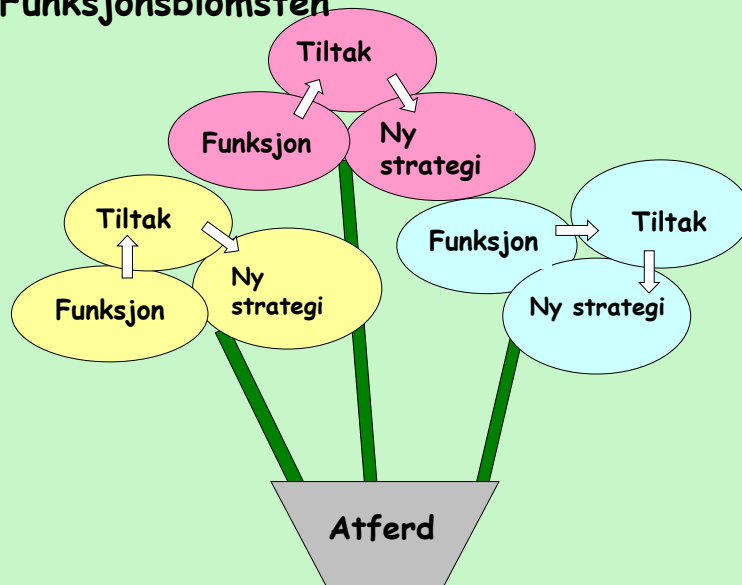
14

UTFORDRENDE ATFERD En atferd - ett tiltak?

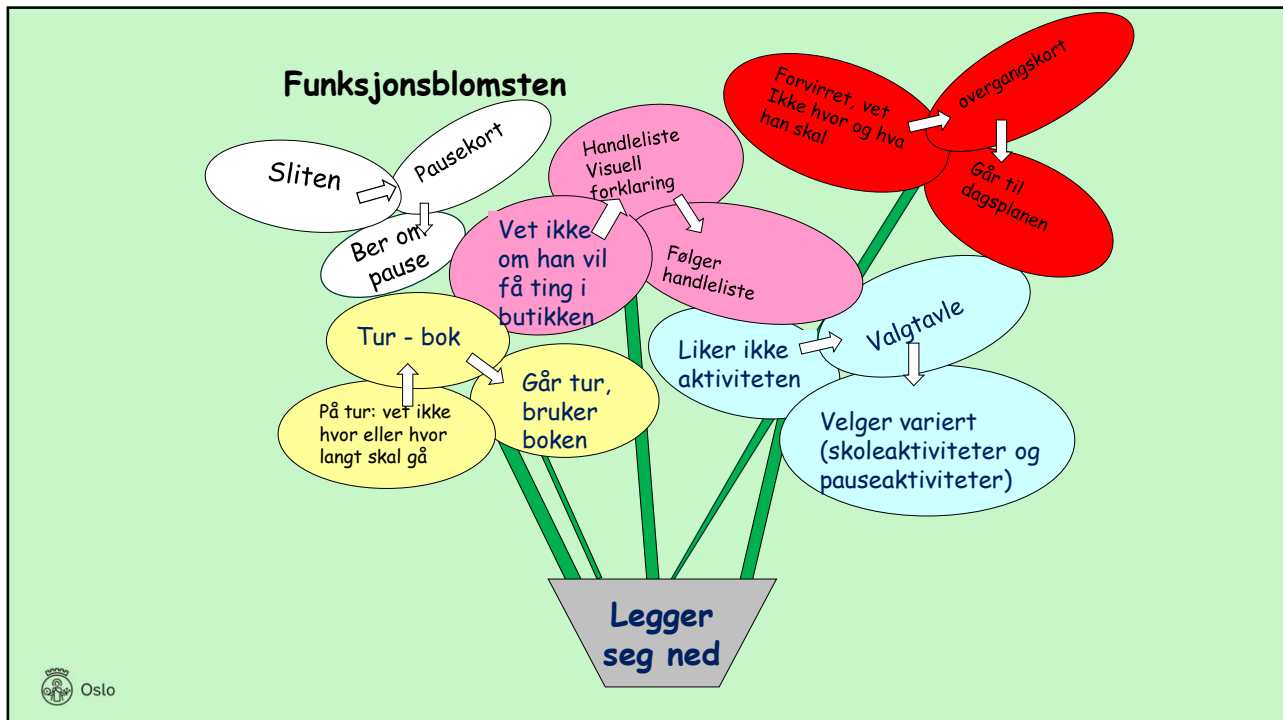

15

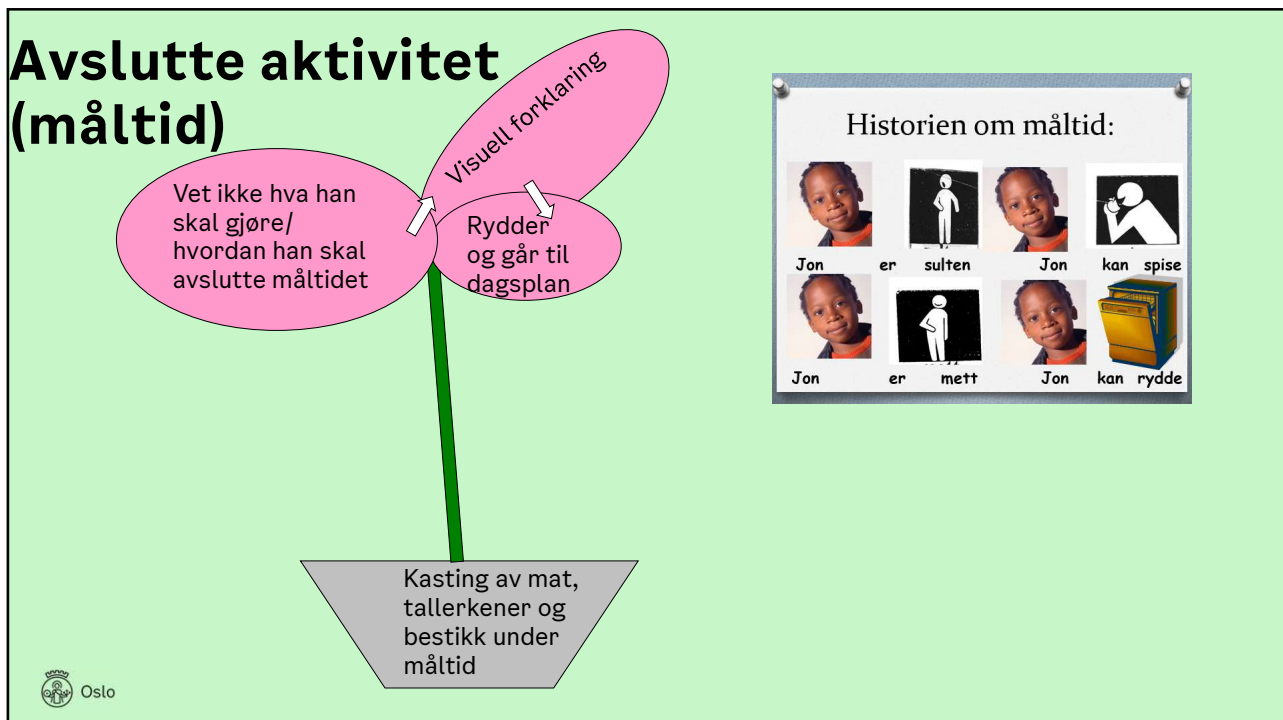
Funksjonsblomsten

16

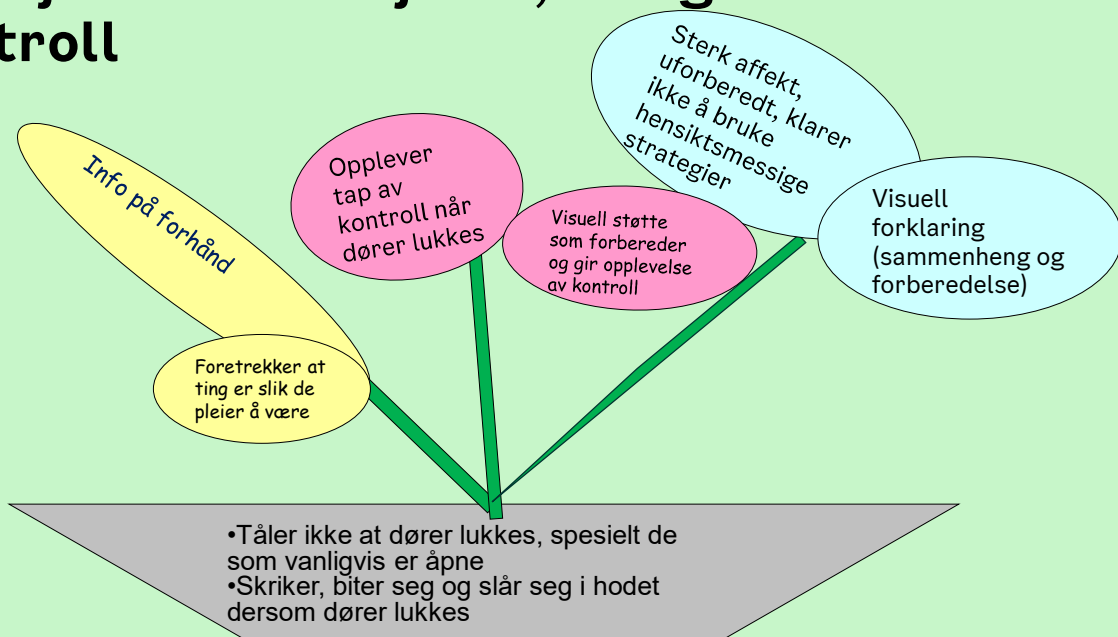

17

18

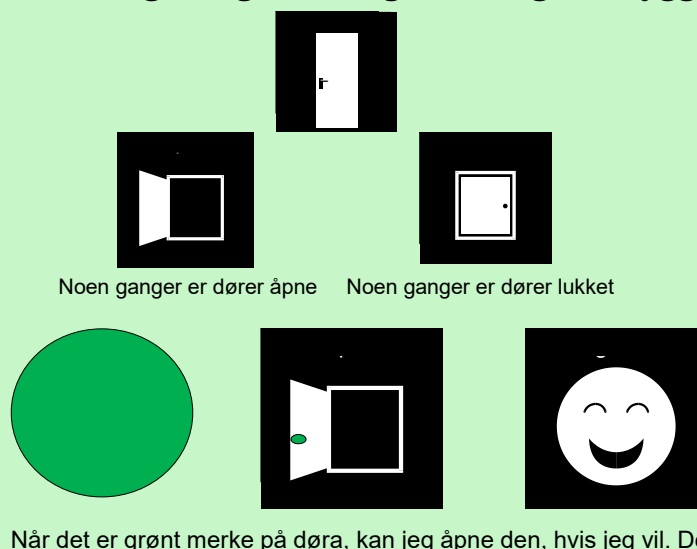
Emosjonelle reaksjoner, manglende kontroll

19

Historien om dører

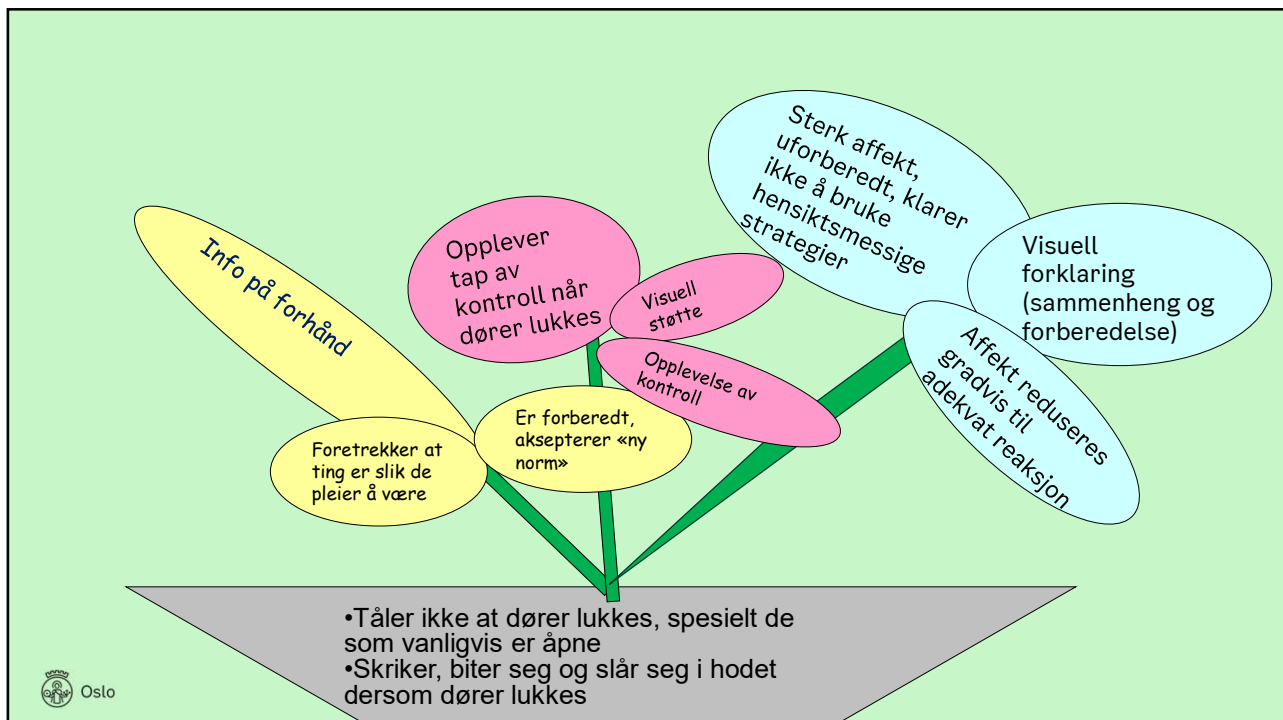
(forklarer sammenhenger, lage forutsigbarhet og forebygge frustrasjon)

20

21

22